

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1937.

Första kammaren.

Nr 32.

Fredagen den 14 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena *Sandler* avlämnade Kungl. Maj:ts skrivelse angående förordnande av statsrådsledamöter att uppläsa Kungl. Maj:ts öppna brev till riksdagen angående vissa grundlagsändringar.

Av nämnda kungl. skrivelse, som nu föredrogs, inhämtades bland annat, att Kungl. Maj:t förordnat hans excellens herr ministern för utrikes ärendena *Sandler* att i första kammaren uppläsa Kungl. Maj:ts ifrågavarande öppna brev.

Med anledning härav lämnades nu ordet till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena *Sandler*, som i enlighet med det honom givna uppdraget uppläste Kungl. Maj:ts öppna brev, nr 322, angående vissa grundlagsändringar.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 313, med förslag till lag om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer m. m.; och
nr 323, angående anslag till statlig lagerhållning m. m.

Justerades protokollen för den 8 och den 11 innevarande månad.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 314, angående anordnande av provisoriska sekundärsjukhus inom den statliga sinnessjukvården.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 315, angående tillämpning av civila tjänstepensionsreglementet å lärare vid statens undervisningsväsen;

nr 316, med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänst innehavares rätt till pension;

nr 317, angående upphörande av tjänstepensionsrätten i statens pensionsanstalt för vissa lärare vid statens undervisningsväsen m. m.; samt

nr 318, angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld, m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 319, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 320, med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 13 § andra stycket lagen för Sveriges riksbank den 30 juni 1934 och av §§ 9 och 17 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 321, angående överenskommelse mellan Sverige, Estland och Finland rörande förhindrande av spritsmuggling m. m.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets memorial nr 1 d och 19 samt utlåtanden nr 20 och 21, statsutskottets utlåtanden nr 141 och 142, bevillningsutskottets betänkanden nr 23—25, bankoutskottets utlåtande nr 59 ävensom andra lagutskottets utlåtande nr 45.

Herr **andre vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag ber att få hemställa, att kammaren ville besluta att konstitutionsutskottets memorial nr 1 d skall uppföras närmast efter konstitutionsutskottets utlåtande nr 21 på kammarens föredragningslista vid nästkommande sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 313 och 323 blevo desamma på begäran bordlagda.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts öppna brev nr 322.

*Interpellation
ang. revision
av kyrko-
handboken
m. m.*

Ordet lämnades nu på begäran till herr **Sandegård**, som anförde: Herr talman! I skrivelse till Konungen den 11 november 1936 har kyrkomötet dels anmält, att det för sin del antagit sitt särskilda utskotts förslag till psalmbok för den svenska kyrkan, dels ock anhållit, bland annat, att denna psalmbok efter verkställt formellt redigeringsarbete måtte av Kungl. Maj:t stadfästas med rätt för församlingarna att taga den i bruk från och med den första söndagen i advent 1937 eller senast fastlagssöndagen 1938. Kungl. Maj:t har därefter för formell slutredigering av denna psalmbok utsett särskilda sakkunniga.

Frågan om en ny psalmbok hänger givetvis intimt samman med frågorna om ny evangeliebok och ny handbok. Det är alltid av vikt att beakta deras inre samhörighet. Psalmbok, evangeliebok och handbok ge tillsammans det väsentliga innehållet åt kyrkans gudstjänster och de kyrkliga handlingarna. Om det, helt naturligt, kan vara olika meningar om vilken av de tre böckerna i första hand påkallar revision och förnyelse, borde däremot samstämmighet kunna uppnås därom, att i förhandenvarande läge, då efter framställningar från kyrkomötet ett förslag till ny psalmbok föreligger och en reviderad hand-

Interpellation ang. revision av kyrkohandboken m. m. (Forts.)

bok inom loppet av det närmaste året lärer vara att förvänta, starka skäl tala för att icke forcera frågan om psalmboken utan låta med tryckning av en ny psalmbok anstå, tills åtminstone samtidigt en ny handbok kan vara färdig. Om det oavvisliga behovet av en snar handboksrevision har i dessa dagar en av vår kyrkas biskopar (Tor Andræ, Svenska Dagbladet den ¹³/₅ 1937), som också är ordförande i den nu sittande psalmboksrevisionen, yttrat följande ord: »Kyrkans ledande män ha länge känt det ansvar, som hänsynen till förändrade tidsförhållanden och nya tänkesätt i detta hänseende pålägger. Tiden synes vara inne att skrida från ord till handling.» Biskopen synes också vänta sig mer än en blott formell översyn. Han tillägger: »Kyrkomötet har begärt en varsam revision. Varsamhet får här icke betyda ängslig månhet om ord och formler utan blott aktsamhet om trons oförgängliga innehåll. Ty revisionens uppgift är icke att föra vår kyrka bort från verklig kristendom utan att på nytt närma det äkta och bestående kristna till vår tids människor och låta det tala till dem på deras eget språk.»

Bortsett från viktigare principiella synpunkter, enkannerligen hänsynen till kravet på inre homogenitet i den församlingens gudstjänstbok, som omfattar utom psalmer även texter och ritual för gudstjänster och kyrkliga handlingar samt bönbok, synas påtagliga praktiska skäl — exempelvis ekonomiska — tala för, att ett övervägande kommer till stånd, huruvida icke i förhandenvarande läge klokt och riktigt vore att tillsvidare och i avvaktan på beslut i frågan om handboken icke låta kyrkomötets beslut i psalmboksfrågan föranleda ytterligare åtgärder. Jag får alltså vördsamt anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet framställa följande frågor:

1. Anser herr statsrådet att en snar revision av kyrkans handbok och evangeliebok är av nöden?

2. Är herr statsrådet i så fall villig överväga huruvida icke med hänsyn härtill samt pågående handboksrevision avgörande skäl tala för att med tryckning av den av 1936 års kyrkomöte beslutade psalmboken och dess tagande i bruk bör tillsvidare anstå?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Anmäldes och bordlades

utrikesutskottets utlåtande nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 4 § lagen den 5 mars 1937 (nr 61) angående åtgärder för att förhindra frivilligas deltagande i inbördeskriget i Spanien m. m.;

statsutskottets utlåtande nr 140, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för folk- och småskollärare m. m. jämte i ämnet väckta motioner;

bankoutskottets utlåtanden:

nr 60, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionsförhållandena för vissa barnmorskor;

nr 61, i anledning av väckt motion angående understöd åt vissa f. d. arbetare vid kronoegendomen Hässlö i Badelunda socken av Västmanlands län; samt

nr 62, i anledning av väckta motioner angående pensionsförbättring för viss lokomotivpersonal vid statens järnvägar;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 57, i anledning av väckt motion angående lagstiftning om avlyftande från fastighetsägarna i städer och stadsliknande samhällen av dem åvilande gaturenhållningsbesvär;

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående skyldighet att till riksdagens revisorer avgiva redogörelse för användningen av statsunderstöd;

nr 59, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om utlännings rätt att här i riket vistas (utlänningslag), dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 60, i anledning av väckt motion om revision av lagen angående utlämning av förbrytare, m. m.; samt

nr 61, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, m. m.;

andra lagutskottets utlåtande och memorial:

nr 44, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän, dels ock en i ämnet väckt motion; samt

nr 46, angående arvode åt personer, vilka inom andra lagutskottet biträtt vid behandlingen av vissa ärenden;

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 84, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående understöd åt kontrollföreningsverksamhet jämte i ämnet väckta motioner;

nr 85, i anledning av väckta motioner angående avsättande av ett naturreservat utmed den s. k. Haverdalsbukten i Harplinge socken m. m.;

nr 86, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. jämte i ämnet väckta motioner;

nr 87, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av mark från kronoegendomen Stora och Lilla Ävesta nr 1 i Kopparbergs län jämte i ämnet väckta motioner;

nr 88, i anledning av väckt motion angående enhetlig lagstiftning om förbud mot notdragning av stömming i Östersjön; samt

nr 89, i anledning av väckt motion angående återbetalning genom förbättringsarbete av vissa stödlån åt jordbrukare; ävensom

första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 7, angående de civila tjänsteläkarnas ställning i städer och stadsliknande samhällen.

Föredrogs ett från andra kammaren ankommet protokollsutdrag, nr 516, med delgivning av nämnda kammares beslut över dess andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 6, angående de civila tjänsteläkarnas ställning i städer och stadsliknande samhällen.

Protokollsutdraget blev på begäran bordlagt.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.22 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 18 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 313, med förslag till lag om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 323, angående anslag till statlig lagerhållning m. m.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran utrikesutskottets utlåtande nr 5, statsutskottets utlåtande nr 140, bankoutskottets utlåtanden nr 60—62, första lagutskottets utlåtanden nr 57—61 och andra lagutskottets utlåtande nr 44.

Vid föredragning av andra lagutskottets memorial nr 46, angående arvode åt personer, vilka inom andra lagutskottet biträtt vid behandlingen av vissa ärenden, bifölls vad utskottet i detta memorial hemställt.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran jordbruksutskottets utlåtanden nr 84—89, andra kammarens protokollsutdrag nr 516 och första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 7.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag hemställer, herr talman, att kammaren måtte besluta, att utrikesutskottets utlåtande nr 5 och statsutskottets utlåtande nr 140 skola sättas näst efter utrikesutskottets utlåtande nr 4 bland två gånger bordlagda ärenden på morgondagens föredragningslista.

Denna hemställan bifölls.

Upplästes och godkändes ett uppsatt förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om de ledigheter inom kammaren, som skulle fyllas innan nästa lagtima riksdag.

Anmälades och bordlades
statsutskottets utlåtanden:

nr 144, i anledning av riksdagens år 1936 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1935—30 juni 1936;

nr 145, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättande av en skadad telefonkabel inom Karlskrona fästning;

nr 146, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande av ett fårstall vid Drottningholms kungsgård;

nr 147, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående inrättande av ett statens hantverksinstitut jämte en i ämnet väckt motion;

nr 148, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till sjukkassor m. m. jämte en i ämnet väckt motion;

nr 149, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar;

nr 150, i anledning av väckt motion om anslag till biologiska undersökningar av farmaceutiska specialiteter;

nr 151, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad uppställning av riksstaten m. m. jämte en i ämnet väckt motion; och

nr 152, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till låneunderstöd åt vissa egnahemsägare; samt

första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtanden:

nr 8, i anledning av väckt motion, II: 107, om införande av skolplikt för bildbara sinnesslöa barn m. m.; och

nr 9, i anledning av väckt motion angående stödjande av produktionen av god, folkuppfostrande film.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.10 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.